

Кыргыз билим берүү академиясына, И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетине жана С. Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университетине караштуу Д 13.16.526 диссертациялык кеңештин эксперттик комиссиясынын 13.00.08 - кесиптик билим берүүнүн теориясы жана методикасы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн берилген Нусупова Роза Сарыпбековнанын “Жогорку окуу жайларында болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоону ишке ашыруунун педагогикалык негиздери” деген темадагы диссертациясына

КОРУТУНДУСУ

Курамында: Раимкулова Ажарбубу Супуровна төрага педагогика илимдеринин доктору, профессор жана комиссия мүчөлөрү Болджурова Ишенгүл Садыковна педагогика илимдеринин доктору, профессор; Мааткеримов Нурсапар Оролбекович педагогика илимдеринин доктору, доцент болгон диссертациялык кеңештин эксперттик комиссиясы изденүүчү Нусупова Роза Сарыпбековна тарабынан 13.00.08 - кесиптик билим берүүнүн теориясы жана методикасы адистиги боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган “Жогорку окуу жайларында болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоону ишке ашыруунун педагогикалык негиздери” деген темадагы диссертациясы менен таанышып чыгып, төмөндөгүдөй чечимге келди:

I. Диссертациялык кенешке диссертацияларды коргоого кабыл алуу укугу берилген адистикке иштин дал келиши.

Нусупова Роза Сарыпбековнанын “Жогорку окуу жайларында болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоону ишке ашыруунун педагогикалык негиздери” деген темадагы кандидаттык диссертациясы Кыргыз билим берүү академиясынын, И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин жана С. Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университетинин алдындагы докторлук (кандидаттык) диссертацияларды коргоо укугу тарабынан берилген Д 13.16.526 диссертациялык кеңештин профилине туура келет.

Иште 13.00.08 - кесиптик билим берүүнүн теориясы жана методикасы адистигинин паспортуна толугу менен жооп берүүчү Кыргыз Республикасынын Өкмөтү, Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан элдин биримдигин жана этностор аралык мамилелерди чыңдоо концепциясы, көп маданияттуу жана көп тилдүү билим берүү концепциясы кабыл алынгандыктан толеранттуулукка тарбиялоо проблемаларын чечмелөө

багыттары каралган. Өлкөнүн көп маданияттуу чөйрөсүндө билим берүүнү уюштурууга, тиешелүү компетенцияларга, сабырдуулукка тарбиялоону ЖОЖдордун окуу пландарына киргизүү маселесин алдыга коёт.

Иштин максаты катары Болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоонун педагогикалык шарттарын теориялык жактан негиздөө жана аны практикага киргизүүнүн жолдорун иштеп чыгуу жана аны окуу процессине киргизүүгө сунуштоо эсептелет.

Коюлган максаттар диссертацияда төмөндөгү милдеттерди аткаруу менен чечилген:

1. толеранттуулукту коомдун жана инсандын баалуулугу катары калыптандырууда педагогика илиминин ролун көрсөтүү;

2. жогорку окуу жайларында болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдыгынын деңгээлин көрсөтүүчү критерийлерди жана көрсөткүчтөрүн тактоо;

3. болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоонун моделин иштеп чыгуу;

4. болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоонун педагогикалык шарттарын жана каражаттарын тактоо.

Изилдөөнүн объектиси: Кыргызстандын жогорку окуу жайларындагы педагогикалык адистиктеринин студенттерин окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоо болуп эсептелет.

Изилдөө иштеринин методдору: проблема боюнча философиялык, методологиялык, психологиялык жана илимий методикалык адабияттардын, нормативдик документтерди теориялык талдоосу, байкоо жүргүзүү, анкетирлөө, ангемелешүү, сурамжылоо, окутуу-тарбиялоонун интерактивдүү методдору, педагогикалык эксперимент, сурамжылоонун жыйынтыктарын математикалык эсептеп чыгуу, эксперттик баалоо колдонулду.

Булар 13.00.08 - кесиптик билим берүүнүн теориясы жана методикасы адистиги боюнча изилдөөлөрдүн талаптарына туура келет.

II. Диссертациянын темасынын актуалдуулугу

Ар бир өлкө өзүнүн мамлекет катары өнүгүү жолунда ар түрдүү чыр-чатакка, зордук-зомбулукка, кагылышууларга, катаал шарттарга дуушар болуп келгени тарых барактарынан белгилүү. Мындай көрүнүшкө адамдардын бири-бири менен болгон мамилени толук кандуу түзүүдөгү жана көп маданияттуу чөйрөдө биргеликте жанаша жашоону өздөштүрүүдөгү кетирилген мүчүлүштүктөрү, коомдун өнүгүүсүндөгү социалдык-экономикалык абалындагы айрымачылыктары себеп болуп келген. Кыргызстандын жаш эгемендүү мамлекет болуп таанылганынан кийинки

мамлекет катары тандап алган өнүгүү багыттарындагы кетирилип жаткан кемчиликтер да ар түүрдүү чыр-чатактардын себеби болуп келген.

Анын мисалы катары 1990-жылдагы Ош окуясы, 2010-жылдагы Ош, Жалал-Абаддагы июнь окуяларын, акыркы он жыл ичиндеги жер-жерлерде болуп жаткан улуттар аралык чыр-чатактарды айтууга болот. Бул чыр-чатактардын бардыгында негизги катышуучулар жаштар болууда. Мындай көрүнүштүн келип чыгуу себептеринин бири катары калк арасында таалим-тарбия иштеринин деңгээли төмөн болгондугун Ош, Жалал-Абад окуяларын иликтөө боюнча Улуттук комиссиясы белгиледи. Андыктан жаштар арасында тарбиялоо ишин, анын ичинде көп улуттун өкүлдөрү менен тынчтыкта жанаша жашоо маданиятын калыптандырууну күчөтүүнү жана атайын системалуу иш аракеттерди алып баруу зарыл экендигин көрүүгө болот.

Белгиленген проблемаларды чечүү максатында мамлекеттик деңгээлде да көңүл бурулуп, атайын программалар, концепциялар кабыл алынып, билим берүү мекемелеринде көп маданияттуу чөйрөдө билим берүүнү уюштурууга, көп маданияттуулук компетенттүүлүктөрүн, сабырдуулукка тарбиялоону окуу пландарына киргизүү маселесин алдыга коёт.

Изилдөөдө белгилүү болгондой, педагогикалык коомчулуктун толеранттуулукка тарбиялоо проблемасына карата даярдыгынын жетишсиздиги, программалык-методикалык жактан камсыздалбагандыгы, ОТТго билим берүү мекемелери атайын даярдыкты жүргүзбөгөндүгү жана жогоруда белгиленген проблемалар каралып жаткан изилдөөнүн актуалдуулугун тастыктайт.

Жогоруда айтылгандардын негизинде изденүүчү тарабынан аткарылган илимий изилдөө каралып жаткан бул багыттагы өтө актуалдуу алгачкы жана өз убактысында деп корутундулоого болот.

III. Илимий жыйынтыктар.

Изилдөөдө педагогика илиминин өнүгүшү үчүн маанилүү төмөндөгүдөй жаңы илимий негизделген теориялык жыйынтыктар келтирилген:

1-жыйынтык. Проблема боюнча психологиялык, педагогикалык жана методикалык адабияттарга теориялык талдоолор жүргүзүлгөн жана толерантуу окутуу чөйрөсүнүн структурасы түзүлгөн (1-глава, 1.1-бөлүм).

2-жыйынтык. Окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого болочок мугалимдердин даярдыгынын критерийлери аныкталып, даярдык деңгээли көрсөтүлгөн жана даярдоо иштеринин системасы түзүлгөн (1-глава, 1.2 - бөлүм);

3-жыйынтык. Окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого студенттерди даярдоо методологиялык жактан негизделген. Билим берүү мекемелеринин окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого кызыкдар болушу жана компетенттүүлүгү; студенттердин жекече өзгөчөлүгүн эске алуу менен теориялык, методикалык, психологиялык компоненттердин шайкеш келүүсү; маданий окутуу чөйрөсүн кеңейтүү маселелери белгиленген (2-глава, 2.1- бөлүм).

4-жыйынтык. ЖОЖдордо болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоону ишке ашыруунун теориялык модели түзүлгөн жана ал окуу процессине сунушталган (2-глава, 2.2- бөлүм).

5-жыйынтык. Болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоо үчүн иштелип чыккан моделдин негизги компоненттери берилген (3-глава, 3.1- бөлүм)

IV. Диссертацияда чыгарылган ар бир илимий жыйынтыктын (илимий жобонун) жана изденүүчүнүн корутундусунун негиздүүлүгү жана ишенимдүүлүгүнүн деңгээли.

1-2-жыйынтыктар Кыргыз педагогикасында көп улуттуу, көп маданияттуу чөйрөдө кызматташуу, баарлашуу маданиятын калыптандыруу, чет өлкөлүк изилдөөлөргө салыштырмалуу толеранттуулукка тарбиялоо көйгөйлөрдү өзүнчө багыт катары кабыл орун алуу зарылдыгы менен негизделген. Ишенимдүү, себеби алар КМШдагы психологиялык-педагогикалык адабияттардын терең талдоосунун жыйынтыгында алынган.

3-жыйынтык. Окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого болочок педагогдорду даярдоо натыйжалуу критерийлерди тандап алуу жана алардын көрсөткүчтөрүнүн ишенимдүү деңгээлдерин изденүүчү пайдалангандыгы менен бекемделет.

4-жыйынтык. Болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоо процессинде ишенимдүү педагогикалык шарттарды сактоо менен теориялык, психологиялык жана дидактикалык компоненттердин шайкеш келүүсү менен тастыкталган.

5-жыйынтык. Диссертант иштеп чыккан структуралык моделди ишке ашырууда маданияттар аралык педагогикалык компетенттүүлүккө, ошондой эле жеке жана кесиптик чөйрөдөгү толеранттуу жүрүм-турумдарга негизделгендиги, дидактикалык каражаттарды комплекстүү колдонгону ишенимдүүлүктү пайда кылды.

V. Диссертацияда чыгарылган ар бир илимий жыйынтыктын (жобонун) жана изденүүчүнүн корутундусунун жаңылыгынын деңгээли.

1-жыйынтык жаңы, себеби республикада белгилүү педагогдор мектеп окуучуларын толеранттуулукка тарбиялоодо болочок мугалимдерди даярдоо

проблемасын түздөн-түз эмес, кыйыр каралгандыгы жана бир нече карама-каршылыктар ЖОЖдордун окуу – тарбиялоо процессинде орун алгандыгы айгинелейт.

2-жыйынтык жарым-жартылай жаңы, себеби кийинки жылдарда орто жана жогорку мектепти реформалоодо билим берүүнү гумандаштыруу шартында толеранттуу окутуу чөйрөсүн коомдук дисциплиналарда да, табигый илимдүү предметтерде да калыптандырууга аракеттер жасалып келе жатат.

3-4-жыйынтыктар жаңы, анткени мугалимдин окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоодо изденүүчү педагогдун бардык ишмердүүлүктөрүндө: мотивациялык баалуулук, когнитивдик, эмоциялык-эргтик, коммуникативдик-ишмердүүлүк түрлөрүндө критерийлерди иштеп чыгууга аракеттенгендиги бул проблеманы изилдөөнү улантууга багыттар бар экендигин айгинелейт.

5-жыйынтык жаңы, себеби изилдөөнүн илимий жаңылыгы болуп, автор иштеп чыккан студенттерди толеранттуулукка тарбиялоого даярдоо модели саналат.

VI. Ички биримдигин жана тиешелүү актуалдуу проблеманын, теориялык жана колдонмо милдеттердин чечилишине алынган жыйынтыктарын баалоо.

Диссертация болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттык тарбиялоого даярдоо проблема боюнча бир бүтүндүккө бириктирилген бир топ илимий-педагогикалык жаңылыктарды жана жоболорду камтыйт. Ошону менен бирге алар автордун педагогика илимине кошкон жеке салымы күбөлөндүрүп турат. Алынган жыйынтыктар өз ара байланыштуу практикалык сунуштары туураланган теориялык жоболордун негизинде түзүлгөн.

VII. Алынган жыйынтыктардын практикалык баалуулугу. Кандидаттык диссертацияда алынган төмөндөгү илимий натыйжалар ишке ашырылган:

– «Толеранттуулукка тарбиялоо» тандоо курсу теориялык, методикалык, психологиялык аспектилерди камтып, болочок мугалимде кеситик компетенттүүлүктү калыптандырууга багытталган;

– Аталган курсту окутуу учурунда иштиктүү оюндар, тренинг, “мээ чабуулу”, дебаттар, эрежелерди конструкциялоо, эмпатия, портфолио ж.б. интерактивдүү, маалыматтык-коммуникациялык, компьютердик технологиялар студенттерде кеситик компетенттүүлүктү калыптандырууга багытталган.

Нусупова Роза Сарыпбековнанын диссертациясынын материалдарын ишке ашыруу.

Окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого болочок мугалимдерди даярдоо.

Даярдоонун мазмунун тандоодо педагогикалык-психологиялык маанисине көңүл бурулуп, коомтаануучулук дисциплиналардын мүмкүнчүлүктөрүнө басым жасалган.

Даярдоонун вариативдик жана инвариативдик бөлүгүнө көңүл буруу; даярдоонун теориялык, практикалык, психологиялык аспектерин чагылдыруу; каралуучу теманын жана анын ичиндеги материалдын бири-бирине логикалык дал келүүсүнө көңүл буруу;

Даярдоону уюштурууда толеранттуу окутуу чөйрөсүн түзүү, даярдоо процессине катышып жаткан субъекттердин толеранттуу өз ара аракет этишүүсүнө, педагогикалык практиканын, тарбия ишинин потенциалына көңүл буруу маанилүү.

Даярдоо этаптарынын туура уюштурулушу (мотивациялоочу жана маданияттар аралык педагогикалык компетенттүүлүктү калыптандыруу этабы, окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоо багытында компетенттүүлүгүн калыптандыруу этабы, практикалык ишин күчөтүү этабы, студенттердин өз алдынча иштөө этабы), маданий билим берүү мейкиндигинде жана социо-маданий өз ара аракеттешүүнү уюштуруу, билим берүү мекемелеринин каралып жаткан проблемага кызыкдар болушу жана даярдоону ишке ашыруучу окутуучулук курамдын компетенттүүлүгү маанилүү.

“Толеранттуулукка тарбиялоо” курсу теориялык, методикалык, психологиялык аспектерди камтып, болочок мугалимде кесиптик компетенттүүлүктү калыптандырууга багытталган. Бул курсту окутуу учурунда портфолио технологиясы студенттерге өз ишмердүүлүгүн пландаштырууга, теориялык булактарды анализдөөгө, өз ишмердүүлүгүн системалаштырууга чоң жардам берген.

Окутуу семинарлары, тренингдер, лекциялар, ролдук оюндар окутууну активдештирип, студенттердин кызыгуусун арттырат.

Педагогикалык практика учурунда жана СИИИ аткарууда толеранттуулукка тарбиялоо боюнча берилген вариативдик изилдөө тапшырмалары, болочок мугалимдердин методикалык маданиятын өнүктүрүүгө мүмкүндүк берет, практикалык ишмердүүлүгүн күчөтөт, толеранттуулукка тарбиялоо маселесин аныктоону, практикалык жөндөмдүүлүгүн калыптандырат, интеллектуалдык баарлашуу жана иштиктүү кызматташуу жөндөмүн калыптандырат.

Даярдоонун жыйынтыктарын анализдөөдө студенттердин ишмердүүлүгүнүн тышкы экспертизасы рефлексия менен дал келүүсү керек; студенттерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоо процессинде аларга өзүн-өзү баалоого мүмкүндүк берүү, студенттердин даярдык деңгээлин аныктоого атайын ыкмаларды колдонуу жана сунушталган каражаттардын жана шарттардын эффективдүүлүгүн даярдоонун ар түрдүү этаптарында колдонуу зарыл.

Диссертациянын материалдары төмөндөгү документтерде, материалдарда жана иштеп чыгууларда колдонулган:

Диссертациялык иштин жүрүшү жана жыйынтыктары Кыргыз билим берүү академиясынын 60 жылдыгына арналган XXIV Республикалык педагогикалык окууларда (2011) жана (2012), Ж.Баласагын атындагы Кыргыз Улуттук университетинде (2013), И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинде (2012), Казахстан жогорку мектеп (2013), Түрк дүйнөсү, социалдык билимдер конгрессинде (2013), Жалал-Абад мамлекеттик университетинин (2011, 2012, 2013, 2014), Ош мамлекеттик университетинин (2012), ж.б. эл аралык жана республикалык илимий-практикалык конференцияларда талкууланган жана илимий журналдарда жарык көргөн.

Мындан тышкары Жалал-Абад мамлекеттик университетинин, Ош мамлекеттик университетинин студенттерине, мугалимдердин кесиптик квалификациясын өркүндөтүү курстарынын угуучуларына окулган лекцияларда чагылдырылган.

- Ишке ашыруунун жыйынтыктары боюнча төмөндөгү оң натыйжа алынды: мектеп окуучуларын толеранттуулукка тарбиялоого жогорку окуу жайларында болочок мугалимдерди даярдоонун зарылдыгынын далилдениши;

- болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоонун модели иштелип чыгышы;

- окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого студенттерди даярдоодо студенттердин илимий-изилдөө иштери жана педагогикалык практика маанилүү каражат экендигинин аныкталышы, окутуу-тарбиялоо иштеринин формалары, мазмуну иштелип чыгышы;

- болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоо процессинде толеранттуу окутуу чөйрөсүн түзүү принциби негизделген, даярдоонун этаптары такталып, педагогикалык негиздерин жана каражаттарын камтыган программа даярдалган.

VIII. Диссертациянын негизги жоболорунун, жыйынтыктарынын жана натыйжаларынын жарыялангандыгын тастыктоо

1. **Нусупова, Р.С.** Толеранттуулук-окуучуларды тарбиялоонун максаты катары [Текст] / Р.С.Нусупова // Материалы XXIV респуб.пед. чтения. - 2011. - с. 246-248.

2. **Нусупова, Р.С.** Окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоо [Текст] / Мугалимдер үчүн окуу-усулдук колдонмо // Р.С.Нусупова, А.М.Термечикова, А.Н.Чолпонова, ж.б. Жалал-Абад.- 2011.- 128 б.

3. Толеранттуулукка тарбиялоо жана чек арадан өтүүнүн укуктук эрежелерин үйрөтүү багытындагы тарбиялык сабактар жыйнагы [Текст] / Мектеп мугалимдери үчүн колдонмо / Баткен. – 2011. -74 б.

4. **Нусупова, Р.С.** Основы толерантных отношений [Текст]: Программа спецкурса для студентов педагогических специальностей / Р.С.Нусупова.- Жалал-Абад, 2012.- 16 с.

5. **Нусупова, Р.С.** Окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого болочок мугалимдерди даярдоонун критерийлери жана көрсөткүчтөрү [Текст] / Дж.У.Байсалов, Р.С.Нусупова // Вестник ОшМУ.-№4.-2012. - с.43-45.

6. **Нусупова, Р.С.** Окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого болочок мугалимдерди даярдоо [Текст] / Известия КАО. - №4(24). - 2012.- с. 63-68.

7. **Нусупова, Р.С.** Окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого болочок мугалимдерди даярдоо модели, максаттары жана милдеттери [Текст] / Р.С.Нусупова // Вестник ОшМУ.-№4. – 2012. - с.71-76.

8. **Нусупова, Р.С.** Толеранттуулук маданиятындагы проблемалар [Текст] / ЖАМУнун жарчысы. -№1.-2012.-201-203-бб.

9. **Нусупова, Р.С.** Мектеп окуучуларын толеранттуулукка тарбиялоодо мугалимдердин кесиптик даярдыгы [Текст] / Дж.У.Байсалов, Р.С.Нусупова // Вестник КГУ им. Арабаева. - №3. -2012. - с. 284-28.

10. **Нусупова, Р.С.** Окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоодо толеранттуу окутуу чөйрөсүнүн мааниси [Текст] / Дж.У.Байсалов, Р.С.Нусупова // Вестник КГУ им.Арабаева. - №3. - 2012. – с. 344-348.

11. **Нусупова, Р.С.** Воспитание толерантности у школьников потребность общества [Текст] / Р.С. Нусупова. - Высшая школа Казахстана.-№1(1)-Алматы, -2013. -с.161-165.

12. **Нусупова, Р.С.** Толеранттуулук педагогикасы [Текст] / методикалык колдонмо // Р.С.Нусупова // Жалал-Абад. – 2013.- 39 б.

13. **Нусупова, Р.С.** Окуучуларда толеранттуулук башатын калыптандыруунун аксиологиялык аспекти [Текст] / Р.С. Нусупова // Вестник КНУ им.Ж.Баласагына.-спец.вып.- 2013. - с.171-174.

14. **Нусупова, Р.С.** Анализ состояние теории подготовки будущих педагогов к воспитанию толерантности у школьников [Текст] / Р.С. Нусупова // Наука и новые технологии и инновации Кыргызстана. - №1. - 2013. - с.269-272.

15. **Нусупова, Р.С.** Толеранттуу окутуу чөйрөсү [Текст] / Р.С.Нусупова // Вестник ЖАГУ.-№1. - Жалал-Абад. - 2013. 103-106-бб.

16. **Нусупова, Р.С.** Толеранттуу окутуу чөйрөсүнүн окуучуну тарбиялоого таасири [Текст] / Р.С.Нусупова // Түрк дүйнөсүнүн эл аралык илимий-практикалык конференциясы. - Стамбул, 2013.- 121-123- бб.

17. **Нусупова, Р.С.** Толеранттуулукка тарбиялоо атайын курсунун программасы [Текст] / Р.С.Нусупова. - Жалал-Абад.- 2014.- 25 б.

18. **Нусупова, Р.С.** Болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоонун маселелери [Текст] / Р.С.Нусупова // Современные проблемы социально-гуманитарных наук. - № 4.- Казань, 2016.- с.13-16.

19. **Нусупова, Р.С.** Болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоодо компетенттүүлүгүн калыптандыруу [Текст] / Р.С.Нусупова // К.Тыныстанов ат. Ысык-Көл мамлекеттик университетинин Жарчысы. - № 41.- 2016. – 169-173-бб.

20. **Нусупова, Р.С.** Толеранттуулук инсандын маанилүү баалуулугу катары [Текст] / Р.С.Нусупова // Известия вузов Кыргызстана. -№2.-2016.- 153-155-бб.

21. **Нусупова, Р.С.** Окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого болочок мугалимдерди даярдоонун этаптары [Текст] / Р.С.Нусупова // Известия вузов Кыргызстана - №2. - 2016. - 147-149-бб.

22. **Нусупова, Р.С.** Анализ конфликтных ситуаций среди школьников [Текст] / Р.С.Нусупова // Современные проблемы социально-гуманитарных наук.-№4.- Казань.- 2016.- с. 59-64.

23. **Нусупова, Р.С.** Вопросы воспитания толерантности у школьников [Текст] / Р.С.Нусупова // Новая наука: Проблемы и перспективы - № 4-1. - г.Стерлитамак, 2016.- с.36-39.

IX. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна дал келиши.

Автореферат толугу менен диссертациянын мазмунуна, анда коюлган изилдөөнүн максаттарына жана милдеттерине дал келет. Авторефераттын окшош түзүлгөн кыргыз, орус жана англис тилдериндеги резюмеси бар.

X. Жетектөөчү уюмду, расмий оппоненттерди дайындоо жөнүндө сунуштун негиздүүлүгү.

Диссертациялык кеңештин комиссиясы кандидаттык диссертация боюнча:

Жетектөөчү мекеме катары Бишкек гуманитардык университетинин «Педагогика жана психология» кафедрасын сунуштайт.

Биринчи расмий оппонент катары жалпы педагогика, педагогиканын жана билим берүүнүн тарыхы адистиги боюнча педагогика

илимдеринин доктору, профессор Раимкулова Ажарбубу Супуровна сунуш кылынат (13.00.08). Анын негизги эмгектери:

1. **Раимкулова, А.С.** Формирование профессиональных компетенций будущего учителя по активизации познавательной деятельности школьников [Текст]: монография / А.С. Раимкулова. – Бишкек.: КНУ имени Ж. Баласагына, 2011. – 162с.

2. **Раимкулова, А.С.** Педагогикалык чеберчиликке жүз кадам [Текст]: окуу куралы / А.С.Раимкулова. – Бишкек, 2010. – 80б.

3. **Раимкулова, А.С.** Кластеры, тесты и вопросы по курсу: Основы вузовской педагогики [Текст]: учебно-метод. пособие / А.С. Раимкулова. – Бишкек, 2009. – 22с.

4. **Раимкулова, А.С.** Социалдаштыруу жана тарбия [Текст]: окуу куралы :Жалпы педагогика / А.С. Раимкулова. – Бишкек, 2010. – 149с. (соавтор.).

5. **Раимкулова, А.С.** Педагогические основы активизации познавательной деятельности школьников [Текст]: программа спецкурса для вузов / А.С. Раимкулова. – Бишкек, 2011. – 17с.

6. **Раимкулова, А.С.** Таанып билүү процессин уюштуруу болочок мугалимдин алдынкы компетенттүүлүгү [Текст]: окуу-методикалык колдонмо / А.С. Раимкулова. – Бишкек, 2011. – 18б.

Экинчи расмий оппонент катары педагогика илимдеринин кандидаты, доцент Ажыбаева Айнураны сунуш кылат (13.00.01). Анын негизги эмгектери:

1. **Ажибаева, А.Ж.** Управление педагогическим коллективом как компонент управления качеством подготовки будущих учителей начальной школы [Текст] / Austrian journal Humanities and Social Sciences.-№11-12.-2015.- [Электронный ресурс]-М.-2015- Режим доступа: www.cyberleninka.ru

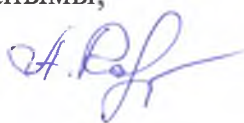
2. **Ажибаева, А.Ж.** Системный подход как приоритетное направление управления качеством подготовки учителей начальной школы [Текст] / проблемы науки.-2016.- №3 (4).-с. 44-47.

3. **Ажибаева, А.Ж.** Исторические аспекты развития образования в Кыргызстане и подготовки педагогических кадров [Электронный ресурс]-М.-2015.- Евразийское научное объединение.- с. 1-3.- Режим доступа: www.cyberleninka.ru

4. **Ажибаева, А.Ж.** Некоторые вопросы управления качеством обучения в ВУЗе / Austrian journal Humanities and Social Sciences.-№11-12.-2015.- с.22-24.

Диссертациялык кеңештин эксперттик комиссиясы, сунуш кылынган документтерди карап чыгып, Кыргыз билим берүү академиясына, И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетине жана С. Нааматов атындагы Нарын мамлекеттик университетине караштуу Д 13.16.526 диссертациялык кеңешине 13.00.08 – кесиптик билим берүүнүн теориясы жана методикасы боюнча педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн **“Жогорку окуу жайларында болочок мугалимдерди окуучуларды толеранттуулукка тарбиялоого даярдоону ишке ашыруунун педагогикалык негиздери”** деген темадагы диссертацияны кабыл алууну сунуш кылат.

Эксперттик комиссиянын төрайымы,
педагогика илимдеринин
доктору, профессор

Раимкулова А.С.

Комиссиянын мүчөлөрү:
Педагогика илимдеринин
доктору, профессор

Болджурова И.С.

Педагогика илимдеринин
доктору, доцент

Мааткеримов Н.О.

Комиссиянын мүчөлөрүнүн колун тастыктайм:
Диссертациялык кеңештин окумуштуу
катчысы, педагогика илимдеринин
кандидаты

Байсеркеев А.Э.

18.05.2016